

Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Η προώθηση της ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα μέσα από το καλάθι των αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας

Γ. Κορμέντζας, Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ

Ομιλία, 6-11-20011

Το καλάθι οφείλει να διαχειριστεί το πρόβλημα της συνεχώς μειούμενης συνεισφοράς του αγροτικού τομέα στην εθνική οικονομία. Το 2010, η εν λόγω συνεισφορά ήταν μόλις στο 4,5%, όταν το 2000 ήταν στο 7,1% και πριν από 25 χρόνια στο 15%. Το 4,5% είναι επί της ουσίας ακόμη μικρότερο ως πραγματική συνεισφορά πρωτογενούς παραγωγής καθώς σε αυτό συμπεριλαμβάνονται οι επιδοτήσεις των δύο πυλώνων της ΚΑΠ, οι οποίες σε ετήσια βάση φτάνουν περίπου σε 3δισ ευρώ.

Αυτή η μικρή συνεισφορά του αγροτικού τομέα στην εθνική οικονομία μπορεί εναλλακτικά να διαβαστεί και από το γεγονός ότι μια χώρα όπως η Ελλάδα με τόσα συγκριτικά πλεονεκτήματα στον πρωτογενή τομέα (κλίμα, έδαφος, ανθρώπινο δυναμικό) καταφέρνει (γιατί πρόκειται για κατόρθωμα) να έχει συνεχώς εδώ και πολλά χρόνια αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων. Ενδεικτικά για το 2009, τα νούμερα λένε ότι για εξαγωγές αγροτικών προϊόντων ύψους περίπου 4 δις ευρώ, είχαμε αντίστοιχες εισαγωγές ύψους περίπου 6,5 δις ευρώ.

Η προοπτική του καλάθιού δίνεται εύγλωττα από την ομιλία του Υπουργού ΥΠΑΑΤ στις 7/2/2011 σε συνεδρίαση του Περιφερειακού συμβουλίου της Πελοποννήσου. Είπε ο Υπουργός:

«Μιλάμε για το καλάθι των προϊόντων της ελληνικής γης, που είναι η απάντηση της ελληνικής γεωργίας στη σύγχρονη πρόκληση. Έχω απ' την αρχή θέσει ένα τρίπτυχο που το θεωρώ κρίσιμο. Το τρίπτυχο ταυτότητα, ποιότητα, αειφορία. Ένα τρίπτυχο που προσδίδει ταυτότητα ελληνική στη γεωργία που δεν έχει, προσδίδει ποιότητα από βέλτιστες γεωργικές πρακτικές και μέσα στις συνθήκες αειφορίας των υποδομών και των περιβαλλοντικών όρων, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα ανταγωνιστικό αγροδιατροφικό πρότυπο που θα αποτελέσει τον εμβρυουλκό της επανεκκίνησης της ανάπτυξης. Και παράλληλα αποτελεί τη συμβολή του γεωργικού τομέα στο ολοκληρωμένο παραγωγικό σύμπλεγμα της περιφέρειας.»

Πάνω σ' αυτό το τρίπτυχο, το καλάθι έρχεται όχι απλά να προστεθεί σαν ένα ακόμη σχέδιο δράσης αναγέννησης της Ελληνικής γεωργίας και κτηνοτροφίας που θα μείνει στα χαρτιά, αλλά ως ένα ρεαλιστικό πλάνο υλοποίησης αυτονόητων πραγμάτων.

Η υλοποίηση του καλαθιού απαντά στο αυτονόητο ότι για να πετύχεις σε ένα διεθνή περιβάλλον, οφείλεις πρώτα να τα καταφέρεις στην τοπική αγορά. Η λογική λέει ότι δεν μπορούμε να δούμε τα Ελληνικά προϊόντα στα Harrods, εάν πρώτα αυτά δεν περάσουν και δεν επικρατήσουν σε αντίστοιχες Ελληνικές αλυσίδες εμπορίας αγροτικών προϊόντων. Δεν μπορούμε να περιμένουμε τοπικά δικά μας προϊόντα να εντάσσονται στους διατροφικούς καταλόγους εστιατορίων και ξενοδοχείων εκτός Ελλάδας, όταν η ίδια η περιφέρεια δεν τα προσφέρει στους δικούς της πολίτες ή επισκέπτες. Δεν μπορούμε να καλούμε και να ελπίζουμε ότι νέοι άνθρωποι θα έρθουν ή θα μείνουν στον αγροτικό τομέα, όταν δεν υπάρχει επί της ουσίας συγκροτημένη διοικητική δομή υποστήριξης του αγρότη, η οποία θα μπορεί να απαντήσει στο εύλογο ερώτημα «τι μου προτείνετε να καλλιεργήσω;». Δεν μπορεί να ελπίζει ο Έλληνας αγρότης ότι μόνος του μπορεί να τα καταφέρει καλύτερα από μια συλλογική μορφή οργάνωσης και υποστήριξης της παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων του. Τέλος, δεν μπορούμε άλλο τα χρήματα που δικαιούται από την ΚΑΠ ο Έλληνας Αγρότης να μην επενδύονται στοχευόμενα, ανταποδοτικά και με προοπτική στην πρωτογενή παραγωγή.

Το καλάθι δίνει το πλαίσιο υλοποίησης των παραπάνω αυτονόητων επιδιώξεων. Σηματοδοτεί ουσιαστικά την στροφή από την γεωργία και την κτηνοτροφία των επιδοτήσεων και αποζημιώσεων, στην παραγωγή, αφαιρώντας έτσι από το κεντρικό κράτος την όποια δυνατότητα άσκησης παράλληλης πολιτικής που τόσο απαξίωσε επί της ουσίας του πραγματικούς αγρότες. Σηματοδοτεί επίσης την στροφή στην Ελλάδα της Περιφέρειας δίνοντας σε αυτήν τον κύριο ρόλο καθορισμού και υλοποίησης του δικού της αγροδιατροφικού οράματος.

Εν γένει, το καλάθι της Περιφέρειας αποτελείται από τέσσερα βασικά εργαλεία και τέσσερα υποστηρικτικά πλαίσια.

Το πρώτο βασικό εργαλείο αφορά την επιλογή των προϊόντων που συνιστούν το καλάθι της κάθε Περιφέρειας. Η επιλογή των προϊόντων πρέπει να γίνει λαμβάνοντας υπόψη τον όγκο παραγωγής, τα ειδικά παραδοσιακά χαρακτηριστικά, και την δυναμική ανταπόκρισης στις διατροφικές ανάγκες της αγοράς. Για τα επιλεγμένα προϊόντα οφείλει να δημιουργηθεί καλλιεργητικό πλάνο τουλάχιστον πέντε ετών με πλήρη ποσοτικοποίηση των στόχων παραγωγής και εξειδίκευση του τύπου παραγωγής σε Νομαρχιακό, Δημοτικό ή τοπικό επίπεδο (μικρότερο ή ευρύτερο ενός Δήμου π.χ. μια πεδιάδα, μια λεκάνη, ένας ορεινός όγκος, μια περιοχή με κοινά χαρακτηριστικά).

Το δεύτερο εργαλείο είναι η αγροδιατροφική σύμπραξη, η οποία ως μια μη κερδοσκοπική εταιρεία αναλαμβάνει σε τοπικό σε πρώτο βαθμό και σε ευρύτερο εν συνεχεία να προωθήσει τα προϊόντα του καλαθιού της Περιφέρειας. Μέσω της σύμπραξης, τα τοπικά προϊόντα θα ενταχθούν στον τοπικό διατροφικό κατάλογο και

θα βρουν διέξοδο στις τοπικές αγορές. Η σύμπραξη σε τοπικό επίπεδο θα μειώσει επιτέλους την ψαλίδα της τιμής από το χωράφι στο ράφι.

Το τρίτο εργαλείο αφορά την δομή πιστοποίησης που προτείνεται να λειτουργήσει σε περιφερειακό επίπεδο. Η εν λόγω δομή θα συμβάλει στην αναγνώριση της ταυτότητας της περιφέρειας δίνοντας προστιθέμενη αξία στα προϊόντα του καλαθιού διευκολύνοντας την αγροτοδιατροφική σύμπραξη στην εξεύρεση των κατάλληλων καναλιών διάθεσής τους. Όσο πιο κοντά είναι τα τοπικά κριτήρια πιστοποίησης στα διεθνή, τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η ακτίνα διείσδυσης των προϊόντων του καλαθιού.

Το τέταρτο εργαλείο είναι το δημοπρατήριο. Ο κεντρικός σχεδιασμός του ΥπΑΑΤ προβλέπει την εξυπηρέτηση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας από ένα κοινό δημοπρατήριο που θα εξυπηρετεί ακόμη τις Περιφέρειες Αττικής και Πελοποννήσου. Βασικό κριτήριο χωροθέτησης αποτελεί η προσβασιμότητα και εν γένει στην περίπτωση λειτουργίας αυτού του εργαλείου δεν έχουμε παρά να ακολουθήσουμε πετυχημένες ευρωπαϊκές συνταγές. Με την ίδρυση δημοπρατηρίου, ο αγρότης θα μπορεί να πουλά άμεσα την παραγωγή του στους λιανέμπορους απολαμβάνοντας καλύτερη τιμή προϊόντος.

Προχωρώντας στα υποστηρικτικά πλαίσια, το πρώτο αφορά τα χρηματοδοτικά εργαλεία. Εδώ έχουμε τον αναπτυξιακό νόμο για τις μεγάλες επενδύσεις και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. Στόχος είναι η Περιφέρεια να συνεισφέρει ουσιαστικά στο ΠΑΑ της επόμενης προγραμματικής περιόδου περιγράφοντας δράσεις που θα εξυπηρετούν σε τοπικό επίπεδο τα τέσσερα βασικά εργαλεία που παρουσιάστηκαν προγενέστερα. Ήδη στο Μέτρο 123, προβλέπεται ειδική επιπλέον μοριοδότηση σε εκείνους τους ενδιαφερόμενους που θα ενταχθούν στο καλάθι της οικίας περιφέρειας. Ακόμη και στην διάθεση της επικοιστικής γης υπάρχει τέτοια μέριμνα.

Το δεύτερο υποστηρικτικό πλαίσιο αφορά την συνεργασία και την κοινή δράση υπηρεσιών του ΥπΑΑΤ και της Περιφέρειας (σε κάποιες περιπτώσεις και των δήμων) για την υποστήριξη του αγρότη. Κάθε περιοχή χρειάζεται μια δομή για την υποστήριξη του αγρότη που θα θεραπεύσει τις πολυδιασπαμένες ανθρώπινες δυνάμεις. Προτείνουμε το αυτονόητο. Τη συνεργασία τους για την υποστήριξη του αγρότη, την υλοποίηση του καλλιεργητικού πλάνου της κάθε περιοχής, της ανάπτυξης νέων μεθόδων καλλιεργειών και της απάντησης στο ερώτημα του αγρότη «τι να καλλιεργήσω».

Το τρίτο υποστηρικτικό πλαίσιο δίνεται μέσω του νέου νόμου αναδόμησης των συνεταιρισμών. Η εφαρμογή του νόμου προχωρά κανονικά και σύντομα αναμένεται να αποδώσει καρπούς.

Τέλος, κλείνοντας με κάτι που ενδιαφέρει πολύ αυτή την εποχή, την διάθεση προς μίσθωση δημόσιας γης με συμβολικό τίμημα. Η γη θα διανεμηθεί σε ανέργους, νέους αγρότες, πτυχιούχους Γεωτεχνικής Σχολής (ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ) ημεδαπής ή αλλοδαπής και επαγγελματίες αγρότες με αντίτιμο 5 ευρώ το στρέμμα ανά καλλιεργητική περίοδο και ανώτατο όριο τα 100 στρέμματα ανά φυσικό πρόσωπο (στα 100 στρέμματα συμπεριλαμβάνεται η γη που έχει ή μισθώνει σήμερα ο αγρότης εφόσον δραστηριοποιείται ήδη στη γεωργία και τα επιπλέον στρέμματα που μπορεί να αποκτήσει από την διαδικασία μίσθωσης δημόσιας γης). Προβλέπεται συγκεκριμένη μοριοδότηση, σύμφωνα με την οποία όσο λιγότερα στρέμματα διαθέτει σήμερα ο αγρότης, τόσο περισσότερα μόρια θα αποκτή, ενώ προτεραιότητα δίνεται στην καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων – τροφίμων που περιλαμβάνονται στο «καλάθι» της οικείας περιφέρειας, με βάση το στρατηγικό σχέδιο που εκπονείται.

Η διάθεση γης έχει ξεκινήσει με δύο σειρές αναρτήσεων αγροτεμαχίων στο διαδίκτυο και το ενδιαφέρον είναι πολύ μεγάλο με περίπου 1000 αιτήσεις να έχουν υποβληθεί στην μια εβδομάδα που τρέχει το πρόγραμμα. Προς το τέλος του μήνα, αναμένεται να γίνει ανάρτηση αγροτεμαχίων προς εκδήλωση ενδιαφέροντος για την Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας.